

Molnár Krisztina Rita

Világító ablakok, papírpaletták

Függöny szerettem volna lenni, és pontosan emlékszem a pillanatra. Bámulom a piskótasárga, csipkerácsos függönyt, hullámosra húzva lóg az ablak előtt, a konvektor fölött. Időutazás az ingerszegény lakberendezésű, puritán hetvenes évek elejére. Akkora vagyok, hogy még antropomorfizálok a tárgyakat, és akkora, hogy föl kell nézmem vágyakozásom tárgyára, mert nem érem még fel. Csak azt, hogy a függöny perspektívája jobb, mint az enyém. Kifelé és befelé egyszerre lát. Ámulom, aki tudja, mi van kint és mi bent.

Az egykori vágyat egy színes ablak, a mögüle fénylő, egyszerű burájú lámpa látványa idézte fel a korán sötétedő délutánon. November elején kezdődött, hogy az esték jórészebe kötelességtudóan beiktattam a sétát. Bolyongtam az ismeretlen, máshonnan mégis ismerős kertváros sötétjében a néptelen utcákon, legtöbbször céltalanul. Csak egyszer indultam erős szándékkal, határozott léptekkel a városka templomtere felé. A biztonság kedvéért a GPS-be is beütöttem, el ne tévedjek. Nem találtam elsőre, tengerem, fordította automatikusan a fordító, szépnek találtam, bár nem értettem, hogy jön ide, az Ardennek lábaihoz a tenger, vékony folyók csordogálnak erre. Aztán leesett. Mamer, az tengerem, és nem bántam a gép tévedését, könnyed képzettársítással illőnek tűnt az aznapi úticélhoz. A templomtér éppolyan üres volt, mint a mellékutcák vagy a főút. Az ablakokban napról napra szaporodtak az adventi fények, az égősorok, a fénykoszorúk, a világító angyalok. Fényszennyezés. Az ijesztő oximoront nem lehet elhessegetni. A templomtérrel hamarosan kiderült, hogy mégsem egészen üres. Egy darusautó darujának fészkeből két férfi próbálta ki a tengerem temploma előtt álló karácsonyfára éppen felszerelt égősort. Öröm tört rám, leültem egy padra az üres téren, lestem a képeslapra illő látványt.

Aznap azonban, amikor a kazettás ablak megállított, nem sétálni indultam, igyekeztem, hogy valamilyen online értekezletre hazaérjek idejében. Sietve gyalogoltam az errefelé szinte mindig permetező esőben, amikor megláttam a színes üvegkazetták mögül csalogató lámpafényt. Minden bentről sugárzó fény csalogató, semmi újság. Ismerős délibáb. Működik. Hányszor zötyögtem hazafelé a hatos villamoson a körút kivilágított ablakait bámulva? Minden ablak mögött otthon, meleg, konyha, tűzhely, család. A villamosablakból nézve az összes bérház kész adventi kalendárium. Csak ki kellene nyitni az ablakot, és máris láthatnánk közelről egy boldog családot. Vacsora készül, apa mosdik, anya főz. De idáig, valóságemekig el sem jut az ember gondolatban. Csak a vágy, a fény vonzza a lelket, a molylepkét. Lenyűgöz ez a fáradhatatlan vágyakozás. Ki ne érezte volna? Hiába minden tudásunk a boldogtalanokról, az ablakok mögé töretlenül meghitt otthont képzelünk. Most átgondolom. Tényleg? Sose gondoltam, hogy az ablak mögött épp ők egymást? Némán vagy üvöltözve? Hogy épp most lép félre valaki, most árul el valakit a másik? Hogy most szedik le a gyerek fejét, mert ellopta a nagyanyja dugipénzét? Hogy valaki, aki arra esküdött, hogy a másikkal egészségében és betegségében, boldog és boldogtalan állapotában holtomiglan, holtáiglan megelégszik, épp most hörgi abba a másik archa, hogy tűnjön el, mert semmire, de az égadta világon semmire nem jó? Vagy ellenkezőleg. Gondoltam az ablaktáblák mögötti csöndre? A némán ücsörgőkre? Akik rojtosra babrálják a terítő szélét a szorongató magánytól? A zugivókra, a zugevőkre, a zugbabújókra? A nejlonzacskóban szárazkenyeret gyűjtögető galambetetőkre? Nem, vallom be szégyenkezve. Nem gondoltam. Nem jutottak ablakbámulászás közben eszembe sem ők, sem a többiek, akik másképp, mind a maguk módján boldogtalanok. A kivilágított ablakok mögé notóriusan és ostobán hívogató békességet hiszek. Nem mentség erre az sem, hogy egy ablak és egy villany – mégiscsak otthon – tulajdonosának lenni valamiféle alapöröm. Hogy másokat ablakok mögött derűben elképzelni nem csak az én vétkem, bizonyítja az ablak gazdag

jelenléte a festészetben és a fotóművészetben a magasművészettől a popularizált hordozókig. A képeslapok, naptárak, poszterek egyik kedvenc témája is. Az agyonhasznált jelképet mégsem radírozhatjuk le minden jelentésmezejével együtt a szimbólumtérképről. Azon kívül van egy csomó szép ablak. Függhönnel vagy függhöny nélkül, spalettával vagy virágládával, ablakdísszel és ablakba állított hívogató lámpával. A fényhez való vonzódásunk, a fényhez kapcsolt egyszerű és együgyű jószágképzetünk, hogy azt hisszük – talán kívánjuk is –, hogy azok, akik ott élnek az ablak möghött, legyenek jól, olvasgassanak egy nagy fotel mélyén vagy süssenek bundáskenyeret, esetleg sakkozzanak, mégiscsak azt jelenti, hogy van bennünk jóra való képesség. Tökéletlen jószág. A függhönyiséghez – csak a gyerekkor tisztánlátása sose múltjon el –, kint is lenni, bent is lenni tehát, a vágyakozásnál több kell. Látni az ablakok möghött az ablakok möghé rejtett életeket, mégis úgy tekinteti az ablakokra, mint az adventi kalendáriumok papírspalettái möghül előbukkanó látványra. Ajándékként fogadni mindegyik történetet, ami előbukkan. Nem rettenni, nem undorodni, nem elszörnyedni. Nézni egyformán mindegyik ablakot.

BUDAHÁZI TIBOR: jel – 2020

